

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001162

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ланін Всеволод Вячеславович

2. Vsevolod V. Lanin

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-5896-3237

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 02-06-2026

Спеціальність за освітою: Релігієзнавство

Місце роботи здобувача: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12688

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.09.95, 14.09.93

Тема дисертації:

1. Духовно-моральне виховання особистості в педагогічно-просвітницькій діяльності Івана (Іоанна) Максимовича 1651-1715 рр.

2. Spiritual and moral education of personality in the pedagogical and enlightenment activity of Ivan (Ioann) Maksymovych (1651-1715)

Реферат:

1. Ланін В. В. Духовно-моральне виховання особистості в педагогічно-просвітницькій діяльності Івана (Іоанна) Максимовича (1651-1715). – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. У дисертації здійснено історико-педагогічний аналіз теорії і практики духовно-морального виховання особистості в педагогічно-просвітницькій діяльності Івана (Іоанна) Максимовича та окреслено можливості творчого використання його спадщини в сучасній освіті. На основі історіографічного аналізу й систематизації джерел встановлено, що в науці накопичено значний матеріал про життєвий шлях, церковне служіння, просвітницьку діяльність і літературну спадщину мислителя, однак цілісного дослідження духовно-морального виховання як системоутворювального складника його педагогічно-просвітницької діяльності досі не було. Уточнено

категоріально-понятійний апарат дослідження, проаналізовано зміст понять «духовність», «моральність», «духовно-моральне виховання», «педагогічно-просвітницька діяльність», «педагогічна спадщина». Духовно-моральне виховання потрактовано як цілеспрямований і безперервний процес внутрішнього формування людини, що забезпечує здатність керуватися совістю, відповідальністю, етичними принципами та втілювати добро в особистому й суспільному житті. У концепції Івана (Іоанна) Максимовича воно постає основою освітнього процесу, що поєднує інтелектуальний розвиток, формування чеснот і служіння. З'ясовано передумови та чинники формування педагогічної позиції мислителя. До передумов віднесено соціально-політичні, освітньо-культурні та духовно-релігійні. Основними чинниками визначено глибоку особисту віру, аскетичну традицію православ'я, навчання в Києво-Могилянській академії, викладацький і організаційний досвід, просвітницько-місіонерську практику та взаємини з діячами духовно-освітньої культури доби. Виокремлено чотири етапи життя і діяльності Івана (Іоанна) Максимовича: академічно-світоглядний (1669–1675), апробаційно-педагогічний (1675–1700), організаційно-фундаторський (1700–1711), місіонерсько-просвітницький (1711–1715). Теоретичні засади духовно-морального виховання в його спадщині репрезентовано як цілісну систему, що охоплює гармонізацію особистої волі з вищим моральним ідеалом, самовдосконалення через самопізнання, утвердження добра через працю і служіння, визначальну роль освіти та «книжної мудрості», а також помірність і духовну саморегуляцію як умову внутрішньої свободи й гідності. Доведено, що духовно-моральне виховання у візії мислителя є способом формування внутрішньої відповідальності, вільного етичного вибору та втілення чеснот у поведінці. Проаналізовано практичний досвід реалізації змісту духовно-морального виховання в Чернігівському колегіумі. Визначено основні напрями виховання: релігійно-духовний, морально-етичний, емоційно-ціннісний, духовно-аскетичний, інтелектуально-просвітницький, соціально-громадський, діяльнісно-етичний. Схарактеризовано форми й методи виховного впливу, зокрема емуляцію, аскетичну саморегуляцію, ораторське змагання, художньо-естетичну сублімацію, дієву благочестивість, соціально-статусну адаптацію. Установлено органічне поєднання інтелектуально-освітніх і духовно-виховних практик, що забезпечувало цілісне формування особистості. Обґрунтовано, що цей історико-педагогічний досвід має антропоцентричний характер і спирається на принципи єдності знання і чесноти, особистої відповідальності, служіння спільноті, внутрішньої свободи та самодисципліни. Окреслено перспективи творчого використання спадщини Івана (Іоанна) Максимовича в сучасних умовах: актуалізація духовно-моральних цінностей у державній освітній політиці та суспільній свідомості, інтеграція ціннісно-сміслового компонента в освітні практики, посилення ціннісної підготовки майбутніх педагогів. Практичне значення результатів полягає у можливості їх використання для вдосконалення духовно-морального виховання в закладах освіти України, у професійній підготовці майбутніх педагогів, у розробленні навчальних дисциплін і спецкурсів, а також у методичному забезпеченні виховної роботи з молоддю. Ключові слова: Іван (Іоанн) Максимович, духовно-моральне виховання, педагогічно-просвітницька діяльність, Чернігівський колегіум, Києво-Могилянська академія, педагогічна спадщина.

2. Lanin V. V. Spiritual and moral education of personality in the pedagogical and enlightenment activity of Ivan (Ioann) Maksymovych (1651–1715). – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript. The dissertation presents a historical-pedagogical analysis of spiritual and moral education in the pedagogical and enlightenment activity of Ivan (Ioann) Maksymovych and outlines possibilities for applying his legacy in modern education. Historiographical analysis and source systematisation show that scholarship contains substantial material on the thinker's life, ministry, enlightenment activity, and literary heritage; however, no comprehensive study has examined spiritual and moral education as a system-forming component of his work. The study refines its conceptual apparatus and analyses the notions “spirituality”, “morality”, “spiritual and moral education”, “pedagogical and enlightenment activity”, and “pedagogical heritage”. Spiritual and moral education is interpreted as a purposeful and continuous process of inner formation that develops the ability to act according to conscience, responsibility, and ethical principles and to embody goodness in personal and social life. In Ivan (Ioann) Maksymovych's conception, it is the basis of the educational process, combining intellectual development, virtues, and service. The preconditions and factors that shaped the thinker's pedagogical position are clarified. The

preconditions include socio-political, educational-cultural, and spiritual-religious ones. The main factors are deep personal faith, the ascetic tradition of Orthodoxy, studies at the Kyiv-Mohyla Academy, teaching and organisational experience, enlightenment-missionary practice, and interaction with figures of the period's culture. Four stages of Ivan (Ioann) Maksymovych's life and activity are distinguished: the academic and worldview-forming stage (1669–1675), the approbation-pedagogical stage (1675–1700), the organisational and founding stage (1700–1711), and the missionary-enlightenment stage (1711–1715). The theoretical foundations of spiritual and moral education in his legacy are presented as an integral system including harmonising personal will with a higher moral ideal, self-improvement through self-knowledge, affirming good through labour and service, the decisive role of education and “bookish wisdom”, and moderation and spiritual self-regulation as conditions of inner freedom and dignity. It is proved that spiritual and moral education is a way of forming inner responsibility, free ethical choice, and the embodiment of virtues in conduct. The practical experience of implementing spiritual and moral education in the Chernihiv Collegium is analysed. The main directions are religious-spiritual, moral-ethical, emotional-value, spiritual-ascetic, intellectual-enlightenment, social-civic, and activity-ethical. The forms and methods of educational influence include emulation, ascetic self-regulation, rhetorical competition, artistic-aesthetic sublimation, active piety, and socio-status adaptation. It is established that intellectual-educational and spiritual-educational practices were organically combined, ensuring holistic formation. This historical-pedagogical experience is shown to be anthropocentric and grounded in the unity of knowledge and virtue, personal responsibility, service to the community, inner freedom, and self-discipline. The study outlines promising directions for the creative use of Ivan (Ioann) Maksymovych's legacy today: actualising spiritual and moral values in state educational policy and public consciousness, integrating a value-and-meaning dimension into educational practice, and strengthening the value-oriented training of future teachers. The practical significance of the results lies in their use for improving spiritual and moral education in Ukrainian educational institutions, in training future teachers, in developing academic disciplines and special courses, and in the methodological support of educational work with youth. Keywords: Ivan (Ioann) Maksymovych, spiritual and moral education, pedagogical and enlightenment activity, Chernihiv Collegium, Kyiv-Mohyla Academy, pedagogical heritage.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

1. Ланін В. Рушійні сили формування педагогічної постаті Іоанна Максимовича (1651-1715 рр.). Педагогічні науки. 2023, № 81, 165–168. URL: <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2023.81.289412>
2. Ланін В. Просвітницько-благодійна діяльність Іоанна Максимовича 1697-1711 рр: Чернігівський період. Витоки педагогічної майстерності. 2024, №33, 155–159. URL: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2024.33.310061>
3. Ланін В., Ільченко О. Просвітницько-благодійна і місіонерська діяльність Іоанна Максимовича (1711-1715 рр.). Витоки педагогічної майстерності. 2023, №32, 153–156. URL: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2023.32.292661>
4. Ланін В. Ільченко, О. Педагогічні погляди Іоанна Максимовича на духовно-моральне виховання особистості: традиції і сьогодення. Українська професійна освіта. Ukrainian Professional Education. 2025 №17, 129–138. URL: <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2025.17.342543>

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість: вдосконалення організації духовно-морального виховання в закладах освіти України

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U114718

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ільченко Олена Юріївна
2. Olena Y. Ilchenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4869-274X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Луценко Григорій Васильович
2. Hryhorii V. Lutsenko

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.04, 13.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5100-8748

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

Код за ЄДРПОУ: 02125527

Місцезнаходження: вул. Києво-Московська, Глухів, Шосткинський р-н., 41400, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Басенко Руслан Олександрович
2. Ruslan O. Basenko

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9760-6321

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Заклад вищої освіти "Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна"

Код за ЄДРПОУ: 30373644

Місцезнаходження: вул. Львівська, Київ, 03115, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петренко Леся Миколаївна
2. Lesya M. Petrenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7602-8005

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фазан Василь Васильович
2. Vasyl V. Fazan

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9823-3704

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Мокляк Володимир Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Мокляк Володимир Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лобач Катерина Василівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна